

Бромирська Н.А., ст.гр.ТЕ-16-1-мдб,
науковий керівник – к.ф.н., проф. ЗДІА Калюжний В.С.

ДИТЯЧА ЖОРСТОКІСТЬ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА

Запорізька державна інженерна академія, кафедра філософії та суспільних наук

Проблема дитячої жорстокості існувала завжди. Однак у ХХ ст. за даними статистики хвиля дитячого насильства захлеснула благополучні країни Європи і Америки. Близько 8% злочинів в Україні – тобто до 155 тис. злочинів у рік – вчиняється дітьми і підлітками. За оцінкою експертів, більшість сучасних дітей від 8 до 17 років погодилися б бути катами, а 6% школярів навіть готові на вбивство, якщо воно буде сплачено.

Протягом усього життя людства люди завжди проявляли жорстокість до себе подібних. Багато вчених намагалися визначити природу жорстокості, причини її виникнення, фактори, що сприяють її формуванню і прояву. Всі існуючі нині теорії агресії, можна підрозділити на чотири основні категорії. Перша розглядає біологічну обумовленість агресивності, як вроджену інстинктивну, генетично запрограмовану форму поведінки. І виходячи з чого, навіть найбільш позитивні, зміни в навколишньому середовищі, не здатні запобігти її прояву. Крім того, агресію пов'язують з порушенням функціонування головного мозку. Вчені за допомогою сканування виміряли активність мозку вбивць, жорстокість яких не можна було пояснити ні безпритульністю, ні насильством, пережитим ними в дитячому віці, і виявили аномалії головного мозку в мозку чоловіків, схильних до антисоціальних вчинків. Друга група теорій розглядає агресію як потребу і спонукання, які виникають у відповідь на те, що відбувається з людиною в житті. Виявлено, що під впливом обставин людина може дійти до будь-якого стану, всупереч усім своїм уявленням про моральність, усупереч особистої порядності і всім соціальним принципам, цінностям і нормам. Особливо сильно змінюється поведінка людини під впливом групи. Спрацьовує закон натовпу, коли маса стає «дурною», тобто відбувається зниження загального рівня інтелекту, кожен окремо так би не вчинив, а в натовпі знімається особиста відповідальність за скоєне. А в підлітковому віці бажання бути прийнятим в групу однолітків сильніше будь-якої іншої потреби. Третя група теорій, враховує такі аспекти людського досвіду, як пізнавальна діяльність та емоції. Вся інформація, яку людина отримує і будь-який життєвий досвід викликає певні емоційні реакції. Дорослі люди звикли стримувати свої емоції, а діти — ні. У них вони б'ють ключем. Якщо образа, то смертельна, якщо щастя, то безмежне і якщо жорстокість, то яскраво виражена. Зрозуміло, що у дітей немає життєвого досвіду, тому підлітки далеко не завжди можуть передбачити наслідки своїх дій. Емоції переповнюють розум і свідомість, тому дитина вчиняє дію, а потім думає, чи є вона правильною. Прояв агресивності і жорстокості – це певний етап дорослішання дитини. Він повинен усвідомити, пережити і навчитися контролювати свої негативні емоції. Неусвідомлена дитяча жорстокість з часом проходить безслідно. А ось якщо підліток свідомо заподіює іншим біль і розуміє, що це погано, – це вже привід переживати і приймати заходи. З поширенням соціальних мереж в інтернеті виникло явище «опубліковування» приватного життя. Заради збільшення свого рейтингу підлітки знімають на відео жорстокі сцени (які користуються величезною популярністю, тому що викликають сильні почуття глядачів) і розміщують їх на своїх сторінках. Згідно четвертої теорії соціального навчання, агресія являє собою придбану в життя модель соціальної поведінки. Агресивні реакції засвоюються і підтримуються шляхом особистої участі в ситуаціях прояву агресії (жорстокість близьких дорослих людей), а також шляхом пасивного спостереження агресивних проявів. Батькам необхідно зрозуміти: жорстокість – це «хвороба» не дитини, а того середовища, в якій він росте, де формується його особистість.

